

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни
підготовки _____ ОКР «Бакалавр» _____
(назва освітнього рівня / освітньо-кваліфікаційного рівня)
спеціальності 061 Журналістика
ОП «ЖУРНАЛІСТИКА ТА СОЦІАЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ»
(код та найменування спеціальності (напряму підготовки))

(шифр за освітньою програмою _____ 061 _____)

2026 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: **МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: проф. Безчотнікова С. В.

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету
“17” лютого 2026 року, протокол № 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень / освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 061, Журналістика бакалавр (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
Модулів – 5	Спеціальність(напрямок підготовки): 061 Журналістика 061 Журналістика та соціальна комунікація (код та найменування спеціальності)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 5		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин - 180		1-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента - 8	Освітній рівень: ОР «Бакалавр»	Лекції	
		0	0.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	6 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		120 год.	60 год.
		Індивідуальні завдання:	
		2 год.	
Вид контролю:			
іспит /іспит			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить 12 / 36 (%):

для денної форми навчання – 12 год.

для заочної форми навчання – 6 год.

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «**Вступ до спеціальності**» є базовим курсом для студентів 1 курсу спеціальності 061 «Журналістика», що закладає фундамент професійного світогляду майбутнього медійника. Програма спрямована на ознайомлення студентів із сутністю журналістської діяльності, історією її становлення, етичними стандартами та правовими основами функціонування медіа. Студенти вивчають типологію сучасних засобів масової комунікації, роль журналіста в суспільстві та особливості професійної трансформації в умовах цифровізації.

Практична частина курсу зосереджена на формуванні первинних навичок збору, обробки та поширення інформації, а також на розвитку критичного мислення. Студенти вчать розрізняти журналістські жанри, працювати з джерелами та дотримуватися стандартів об'єктивності та балансу думок. Курс розрахований на **150 годин (5 кредитів ECTS)**, що включають лекційні та практичні заняття, а також значний обсяг самостійної роботи.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «**Вступ до спеціальності**» складена відповідно до освітньої програми підготовки за освітнім рівнем «бакалавр», спеціальності 061 Журналістика, ОП Журналістика та соціальна комунікація.

Предметом вивчення навчальної дисципліни дисципліни «Вступ до спеціальності» є система засобів масової комунікації, сутність та специфіка журналістської діяльності, її правові й етичні засади, а також роль і функції журналіста в сучасному суспільстві.

Міждисциплінарні зв'язки:

Курс розроблений із урахуванням вимог освітнього стандарту за спеціальністю «Журналістика» і має такі пререквізити в освітньо-професійній програмі «Журналістика та соціальна комунікація» та постреквізити - «Радіофах», «Телефах», «Газетно-журнальне виробництво».

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни є формування у студентів-першокурсників системи знань про специфіку журналістської професії, її місце в системі соціальних інститутів та вироблення первинних професійних компетенцій.

Основними завданнями є:

- засвоєння правових та етичних норм діяльності журналіста;
- вивчення типологічних характеристик сучасних медіаплатформ;
- опанування методики збору та верифікації інформації;
- розвиток навичок створення базових медіатекстів.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Журналістика як професія та соціальний інститут

ТЕМА 1. Генезис журналістики: від античних актів до мультимедійних платформ.

ТЕМА 2. Соціальні функції журналістики. Свобода слова та цензура.

Змістовий модуль 2. Правові та етичні засади медіадіяльності

ТЕМА 3. Законодавство України про медіа. Авторське право.

ТЕМА 4. Кодекс етики українського журналіста. Міжнародні стандарти журналістики.

Змістовий модуль 3. Система ЗМІ та журналістський фах

ТЕМА 5. Типологія медіа: друковані, аудіовізуальні та онлайн-ресурси.

ТЕМА 6. Професіограма журналіста. Спеціалізація в журналістиці (репортер, редактор, колумніст).

Змістовий модуль 4. Технологія журналістської творчості

ТЕМА 7. Методи збору інформації: інтерв'ю, спостереження, робота з документами.

ТЕМА 8. Жанрова система сучасної журналістики. Основи сторітелінгу.

4. Структура навчальної дисципліни (розподіл годин)

Назва змістового модуля	Усього	Лекції	Практ.	СРС
Модуль 1. Соціальна роль та історія	35	2	4	29
Модуль 2. Право та етика	35	2	4	29
Модуль 3. Система та типологія ЗМІ	40	3	6	31
Модуль 4. Творчий процес	40	3	6	31
УСЬОГО	150	10	20	120

5. Самостійна робота (120 год.)

- Аналіз стандартів інформаційного мовлення провідних телеканалів України.
- Підготовка критичного огляду журналістського розслідування.
- Розробка концепції власного медіапроєкту.

6. Результати навчання та компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері журналістики та соціальних комунікацій або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних комунікацій.

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Робоча програма

14. Рекомендована література

Оскільки курс «Вступ до спеціальності» є базовим світоглядним предметом, список літератури за стандартом вашого зразка включає як класичні підручники з теорії журналістики, так і актуальні законодавчі акти.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р.
2. Закон України «Про медіа» від 13.12.2022 № 2849-IX.
3. Закон України «Про інформацію» (зі змінами та доповненнями).
4. Кодекс етики українського журналіста (ухвалений на 3'їзді журналістів-підписантів 12 грудня 2013 року).

Базова (Основна):

5. **Вайшенберг З.** Новинна журналістика: Навчальний посібник / За заг. ред. В. Ф. Іванова. — К.: Академія Української Преси, 2011. — 262 с.

6. **Здоровега В. Й.** Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. — 3-тє вид., перероб. і допов. — Львів: ПАІС, 2008. — 276 с.

7. **Іванов В. Ф.** Основні теорії масової комунікації і журналістики: Навчальний посібник. — К.: Центр Вільної Преси, 2010. — 258 с.

8. **Михайлин І. Л.** Вступ до спеціальності (журналістика): Навчальний посібник. — Харків: Прапор, 2009. — 160 с.

9. **Різун В. В.** Теорія масової комунікації: Підручник. — К.: Просвіта, 2008. — 260 с.

10. **Шкляр В. І.** Журналістика: мислення, ідеологія, професія. — К.: Грамота, 2009.

Додаткова:

11. **Гоян В. В.** Телевізійне мовлення: типологія, інституціоналізація, функціонування. — К.: Кий, 2011.

12. **Житарюк М. Г.** Світова журналістика: Навчальний посібник. — Львів: ПАІС, 2010.

13. **Квіт С. М.** Масові комунікації: Підручник. — К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008.

14. **Лизанчук В. В.** Основи радіожурналістики: Підручник. — К.: Знання, 2006.

15. **Потятиник Б. В.** Медіа: ключі до розуміння. — Львів: ПАІС, 2004.

16. **Медіаграмотність та критичне мислення** в навчальному процесі: посібник для вчителя / [В. Іванов, О. Волошенюк та ін.]. — К.: ЦВП, АУП, 2017